

Про те, що потрібно робити учасникам у зв'язку з прийняттям нового закону про ТОВ і ТДВ. Підтвердження повноважень підписанта договору

17.06.2018 набрав чинності Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» (далі — Закон), який встановив нові вимоги до діяльності товариств і вимоги до їх статутних документів.

ТОВ і ТДВ необхідно узгодити свої статuti з чинним Законом

Відповідно до ч. 3 глави VIII Закону протягом року з дня набрання чинності цим Законом положення статуту товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, що не відповідають цьому Законом, є чинними в частині, що відповідає законодавству станом на день набрання чинності цим Законом. Отже, **з 18.06.2019 положення статутів ТОВ і ТДВ, які не відповідають новому Закономі, втратили чинність**. Невнесення відповідних змін до статутів **може призвести** до блокування нормальної господарської діяльності товариств і призвести **до оскарження всіх правочинів**, що ґрунтувалися на недійсних нормах. Усім ТОВ і ТДВ необхідно узгодити свої статuti з чинним Законом.

Згоди на вчинення значного правочину потрібно оформлювати під кожен значний правочин окремо

Крім вищезазначеного, Законом введено **нове поняття** — «**значний правочин**». Значним правочином відповідно до Закону є правочин, якщо вартість майна, робіт або послуг, що є предметом такого правочину, перевищує 50 відсотків вартості чистих активів товариства станом на кінець попереднього кварталу (ч. 2 ст. 44 Закону). Дозвіл на укладення значного правочину надають **виключно загальні збори учасників**. Зазначу, що товариствам потрібно оформляти такі згоди **під кожен значний правочин окремо**. Це означає, що не можна отримати рішення загальних зборів на кшталт «надаємо повноваження на вчинення усіх значних правочинів» чи прописати в статуті, що виконавчий орган має право вчиняти всі правочини без згоди загальних зборів. Крім того, товариство може самостійно визначити інші значні правочини та встановити порядок надання згоди на їх вчинення. **Необхідно завжди** отримувати рішення загальних зборів учасників товариства на вчинення значного правочину.

Як зрозуміти, що правочин є значним?

Для того щоб зрозуміти, чи є правочин значним, необхідно обрахувати, чи **перевищує** його сума **50 відсотків** вартості **чистих активів** товариства станом **на кінець попереднього кварталу**. Для цього необхідно визначити вартість чистих активів, відповідні показники знаходяться у формі № 1 БАЛАНС (Звіт про фінансовий стан), а саме дивимось «Усього за розділом I Пасиву Балансу, ряд. 1495», це і буде чистими активами товариства.

Якщо значний правочин вчинено без отримання згоди на нього: ризики

Хочу звернути увагу на застереження, викладене в Законі: значний правочин, правочин із заінтересованістю, вчинений з порушенням порядку прийняття рішення про надання згоди на його вчинення, створює, змінює, припиняє цивільні права та обов'язки товариства лише в разі подальшого схвалення правочину товариством у порядку, встановленому для прийняття рішення про надання згоди на його вчинення.

Отже, якщо керівник підприємства вчинить значний правочин без отримання на нього згоди або без отримання такої згоди в майбутньому, то підприємство не матиме жодних прав та обов'язків щодо такого правочину. Але звертаю увагу на те, що до відносин щодо схвалення значного правочину застосовують також правило абзацу другою частини третьої статті 92 Цивільного кодексу України, а саме: у відносинах із третіми особами обмеження повноважень щодо представництва юридичної особи не має юридичної сили, крім випадків, коли юридична особа доведе, що третя особа знала чи за всіма обставинами не могла не знати про такі обмеження. Отже, якщо контрагент не знав про наявність обмеження щодо представництва, то наявність обмежень жодним чином не впливатиме на контрагента.

Якщо значний правочин вчинено без отримання згоди на нього: можливі наслідки

Відповідні статті законодавства можуть легко призвести до конфлікту, адже сторона, яка має обмеження, не нестиме відповідальності за дії свого керівника в разі укладення ним правочину, який він не міг укласти, а з іншого боку сторона, що не знала про наявність обмежень, може законно вимагати виконати обов'язки за таким правочином. У таких випадках сторонами у справі можуть бути як юридичні особи, так навіть і фізичні особи-засновники товариств, які доведуть, що керівник не мав права укласти правочин. Також можливе кримінальне переслідування керівника, який уклав правочин без належного дозволу в разі, якщо такий правочин призведе до збитків товариства.

Підтвердження повноважень на укладення договору: виконуємо вимоги замовників

У зв'язку з вищенаведеним та для уникнення судових процесів замовники зазвичай вимагають у складі пропозиції копії статуту (інших статутних документів) та відповідні рішення загальних зборів учасників (інших відповідальних органів товариства), які підтвердять наявність повноважень у керівника чи представника на укладення договору. Є думка, що відповідні документи має подавати переможець під час укладення договору, але я вважаю, що подання підтверджувальних документів у складі пропозиції є більш правильним, адже замовник ще в момент кваліфікації зможе встановити наявність повноважень. Також зараз поновлюється практика встановлювати вимогу щодо надання звітних форм, у тому числі форми № 1 БАЛАНС (Звіт про фінансовий стан). Це роблять саме для підрахунку чистих активів підприємства.

Висновки та рекомендації

Отже, усім ТОВ і ТДВ необхідно внести зміни до їх установчих документів відповідно до Закону.

Окрім того, варто розробити проєкт рішення для своїх загальних зборів учасників, який будуть використовувати під час укладення значних правочинів.

Також, якщо ви давно не вносили змін до статуту, звертаю увагу, що його буде відскановано та передано на сайт Мін'юсту, а ви отримаєте унікальний номер, за яким будь-хто, кому ви його надасте, зможе ознайомлюватися з вашим статутом.

Також для учасників тендерів рекомендую якомога раніше здавати свої фінансові звіти, незважаючи на те, що є багато часу після закінчення звітного періоду. Ця рекомендація пов'язана з тим, що в разі подання у складі пропозиції звітів не за останній звітний період, а за останній звітний період, за який було здано звіти, пропозиція буде відхилена, адже сама можливість подати звіти в учасника була.

Стаття за темою: [детально про те, що робити з договором, якщо в переможця частково недійсний статут читайте в статті Матвійчук Анастасії](#)